

הכנה ללחיים

• מאמרו השבועי של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א •

סערת מוזיאון החזו"א

• חז(י)ון איש •

מבט תורני נוקב על 'המרכז למורשת החזון איש'

• מחזירים את המפתחות •

עולם הישיבות לאן?

הכתוב להיום

• מאמרו השבועי של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א •

מחזירים את המפתחות

עולם הישיבות לאן?

איבעי להו: הני כהני שלוחי דידן או שלוחי

דרחמנא. (גדרים לה; קדושין כג)

והנה בכתב המנוי מפורש ועולה (במדבר יח): אתה ובניך ובית אביך אתך תשאו את עוון המקדש, ואתה ובניך אתך תשאו את עוון כהונתכם. -אלמא שלוחי דרחמנא נינהו.

ובהיכלו -כלו אומר כבוד. (תהילים כט)

ועל זה נתמנו הכהנים להיות הממונים, והמונה על כל משמרות השומרים איש הר הבית היה נקרא. (פ"ח מבית הבחירה ה')

ולפיכך בעת שחרב הבית בראשונה למרות שהיתה העבודה נעשית עדין כמשמרת יהורב עמדה על משמרתה והלויים עומדים על דוכנם ואומרים שירה, ברגע שבאו נכרים להיכל ונטל כבוד מבית חיינו מתקבצים כיתות כיתות של פרחי כהונה ומפתחות של ההיכל בידן ועלו לגג ההיכל ואמרו לפניו: רבש"ע הואיל ולא זכינו להיות גזברים נאמנים יהיו מפתחות מסורות לך וזרקום כלפי מעלה ויצתה כעין פיסת יד וקבלתן מהם. (תענית כט).

בעת נטל כבוד הבית ובאים בו פריצים ומחללים אותו חשים הממונים על הגדלת כבוד תפארתו שתם תפקידם, ומכיון שלא הניחום להיות גזברים נאמנים לא נותרה בפניהם שום אפשרות אחרת אלא לזורקן ולהשיבן למלך הכבוד ששכן בעבר שמו בבית.

קיימא לן וגמירי דמשמיא מיהב יהבי משקל לא שקלי (תענית כה). וכאן מסכימים משמיא לקבל מהממונים את מפתחות ההיכל להודיע כי פקעה קדושתו ונסתיים מנויו.

כמאה ושלושים שנה אחר עלות הגזבר הנאמן- הנצי"ב -ואתו עמו "אם הישיבות" שתמו ימיה ויצאה לגלות עולם שכך היא דרכה של תורה כשעומדים הגזברים והקברניטים כחומת ברזל ובלא להתפשר כלל מוצאת היא ערוצים ואפיקים במקומות אחרים ברחבי אירופה ובאמריקה עד שהמליץ עליו הסבא קדישא "החפץ חיים" את מאמר הגבורה למה שעשה משה מדעתו וברכו באשר שברת -י"שר כחך ששברת ובטולה זהו קיומה.

חז(י)ון איש

מבט תורני נוקב על 'המרכז למורשת החזון איש'

ארי עלה מבבל!

כה היתה הכרזת הגרע"ע לפני התנוסס שמו של הגאון בעל "מפי השמועה" שהצטנף והצטנע בקרן זוית בבית המדרש הוילנאי, והוא בטייעות עינו ידע להעריך נכונה את מעלתו של בן הרב מקוסובה שגמר אומר בנפשו לעלות ולחונן את עפר ארץ חמדת אבות ולקבוע בו את איתן מושבו.

ראשיתו מצער היתה ברום גבעת רוקח בעלית גג צנועה ששמשה לו כדירת ארעי וכמקום תפלה של ייראוך עם שמש, כשאת אט וכאותה איילת השחר שמתחילים קרניה להפציע תכף לסיום חשכו של לילה ותחילת הבוקר, החלו קרני אורו להבליח ולהאיר את שמי המושבה המצטרפת צריף צריף וסוללת את "הרחוב" הראשי שבה. משקיף הוא הצופה ממדומי גבעת הטרשים ועיניו פקוחות לא רק על ד' אמותיו אלא גם על עולם הישיבות שמכה שרשים בסמוך ונראה [ישיבת סלבודקא] ובגבעה המרוחקת שזוכה אף היא לעדנה תחת יד הכהן הגדול מאחיו שעלה מן אפר הכבשנים להנציח את עיירתו השרופה באש, ולקיים שבהר ציון תהא פליטה והיה קדש.

עינינו ראו והכל נוכחו בפעולת צדיק ובקדושתו שקדשה לשעתה ולעתיד לבא היאך הבין הקטן שברחוב סלנט 7 בו אורח למושב לו פשטה קדושה בכולה ופרץ ימה וקדמה צפונה ונגבה והפך לארמון של תורה שנושא את שמו של הגאון ר' מתתיהו שטיגל זצ"ל, ונתקדשו גגיו ועליותיו בקדושת ה"בית" [מתתיהו] ונתברכו בברכת ברוך אשר יקים את מקום התורה. וזכור הוא אותו "האיש" לטובה כי שם ידו טפחה ארץ [ישראל כולה] ומכאן הוראה יוצאה ברורה ומחוררת לגבורי החיל אחינו שבבני - ברק שזכו לשם ולתפארה בארץ יהודה ולמופת בשוב החדש כגליון של מלך לשמור תורה ומצוה שימשיכו ויאורו חיל וילבשו עוז לשמור את השבת ויחלבו על גבי קרקע לאבוד, ועד לפנות לממונים להתחסד עם בני העיר ולסדר צרכי הרבים ולהחן את פני העיר ואמנם לקבוע עם זאת - שכל הקשיים באים בורמת הזרים המזרימים עלינו ממקורות זרים ומחיק נכריה.

(תשובות - סימן ס"א)

עולים בימים אלו ממש גזברים נאמנים על גגות ישיבותיהם הותיקות מזה כשבעים שנה בארות אשר חפרו שרים במחוקק במשענות ואומרים לפני נותן התורה: משום מה לא זכינו להיות גזברים נאמנים, ונטלה מעמנו הזכות של העמדת תלמידים לתורה ויראה בעל כרחנו קנה את בתי האולפנא שהקזנו עליהם את דם הנפש ודם התמצית, למען שאש תמיד תוקד בהם, ותהא שלהבת התורה ויקודה עולים מאליהם ויגדלו הבחורים לצורבים ובני עליה בדרך המסורה ממייסדי הישיבות, ויושבים המה ומצפים האם אכן תצא יד של אש ממרום ותקבל מפתחותיהן.

באותה גמרא בתענית (כט.)

ממשיכה הגמ' שפרכי הכהונה קפצו ונפלו לתוך האור. ועליהם קונן ישעיה הנביא (פרק כב): משא גיא חזיון- היא ירושלים שהיתה מקום הנבואה -מה לך כי עלית כולך לגגות.

לעיל הראנו לדעת על פי מאור עינינו הגר"א שעד שלא יבחן מקים ומיסד הישיבה בטהרת לבו ובמשאלת נפשו בניחותא ובישוב הדעת שהיא בלתי לה' לבדו, ולא רק שמעשיו רצויים אלא גם כוונתו רצויה אין הוא זכאי לברכת הדרך להעמיד מקום לשכנו ולהפיק על ידה את המטרה הנשגבת של "להחיות לב שפלים ולהחיות לב נדכאים", משפשפים אנו את עינינו לראות את עולם הישיבות עולה כולו לגגות.

ה"פריחה הרוחנית" המדוברת מאיש לרעהו היא על סגירת שעור א' במספר 350 בחורים אשר ירשמו במשרד הישיבה אך יפוזרו בבתי הכנסיות שבאזור, או בשבחה של האחרת שעברה שנוי משמעותי בשנים האחרונות בהבאתו של צוות רישום חזק. (מן העתונות החרדית)

מה יעשה הבן המסיים שעור ג' ורוצה למצוא המשך לדרך עליתו והכוונתו בנפתולי החיים בין מאות חברים חדשים, שגם אם יואיל הר"מ בטובו להקדיש לו חמש דקות חדשות לא יספיק לעבור ולשמוע את כל בני השעור.

ראשי הישיבות הפכו מזמן לפקדי הרש(ש)מים שעששו את מפתחות היכולות התורה מידן של מי שהיה

לקיטונות קיטונות שבשם "חדרים" יכוננו שחצר קטנה מקיפתו ושם נקבעה לשכת הגזית של היחיד מומחה המכנס את חידושיו בספריו הנפוצים על פני כל הארץ והחובקים ש"ס ומלאו ומסקנת הסוגיות שנקנו בדי עמל ויגע מאי"ש שהעיד על עצמו שהיה מלומד יסורים מיום עומדו על דעתו.

לבית זה פנו מבקשי ה' מי בשאלת עצה ומי בפתרון סוגי' עלומה, כאן שמע "הזקן" משדה בוקר שספינתו הריקנית המנווטת על ידו לאפס מטרה בודאי תפנה את מקומה לרעותה הטעונה מסיני והלאה, מכאן יצאו משתאים טובי המנתחים כשמתחת ידו משורטט אופן הנתוח המסוכן הנדרש להצלת חולה פלוני,

ומי האמין כי המקום שהורגל לשמוע ולהאזין לדברי החכמים שבנחת נאמרים, ולקבוע ולהפנים כי החכם שעמלו בתורה בגפ"ת ובספרי היראה והמוסר שלימותו בטוחה וישרותו שמורה (אמונה ובטחון פרק ג' יג) **ולהצג רק את תמונתו המאירה של התלמיד חכם בקרני הודה בהגדרת הרמ"א שיודע לישא וליתן בתורה ומבין מדעתו ברוב מקומות התלמוד ופרושי ובפסקי הגאונים** (פרק ג' כ"ג)

יחל לשמוע את קולות הבלע המכריזים לכו נא דורות קדמונים למנוחתכם אתם וצורר חכמתכם כבר אנו חיים בדור חכם חרשים צעיר מחוכם

ומכאן נשמעה הזעקה של "יהרג ועל יעבור" על גיוס בנות ישראל לשום תפקיד של הרשויות, אל הידים הצנומות הנשואות בעוז אל על שעבדו הכל את עיניהם ולבם לאביהם שבשמים להחזיר עטרת שמירת שנת השבע בלא לסמוך על היתר המכירה, לנהוג קדושת שביעית אף בפירות נכרים, ולהמנע מליאות לאות האלקטרי המיוצר בתחנת הכח היהודיות כי איככה נוכל לראות בחלול ה' זה.

ועד לשנת תש-יד בו מטה ידו ועוזב הדור לאנחות, וכהגדרתו המדויקת של מרן הרי"ז זצ"ל שהעולם כולו נשתנה לאחר אותה שבת - ט"ו חשוון - שבה דמם לבו ונסע מנו לאנחות.

אך הנחלה שהוריש לעם סגולה חבקה תבל ומלואה. לארון הספרים היהודי נצטרפו כרכי תורתו שפיו יקבם בשם "חזון - איש" המפיקים מזן אל זן בכל המקצועות וחלקי התורה, לקיים בגופו ובמאודו את החובה שחקק (אמונה ובטחון - פרק ג' כו) ליסד ישיבות על מנת לגדל בנים לתורה שהיא חובה העומדת ברומו של עולם ולדבר שכל חיי הדור תלויים בו, להושיב רבנים ומורי הוראה בכל מושבה ועירה שהוקמה כדי לגדור פרצות המקום ולהתנהלותו הנכונה, לכונן מקומות ישוב שעסקם בעבודת האדמה המוקפדת בשמירת שבת מדוקדקת והשובת מדי שנות השבע, לדאוג ל"טהרת בת ישראל" בהוצאת ספר הלכות מתומצת שהגיה כל מלה ואות שבו, ואפילו להוציא אברך מכוללו ולמנותו לשלוחא דרבנן ושלוחא דרחמנא שלא מש מ"מחיצתו".

רועה היה לחרדים פליטי השואה שהגיעו שבורים ומוכים אך חדורי מטרה ליקום בצורר הנאצי והעמיד דורות בני הארץ שיפריחוה וימלאוה בתורה.

ואף תורתו שלמד באף וביסורי גוף ונפש החייתה אותו עדי הכתיב על עצמו באגרתו שבאמת היה חי בין אנשים אבל הוא מלאך ואיש אצולה הדר בינות אנשים.

ובהיות שכן עלה בגורלו להקשיב ולהאזין (אמונה ובטחון - פרק ה') לדין ודברים והוכוח החרף שנתגלע ופרץ בין כח הדמיון לבין השכל ובין דורות הראשונים המתחרים עם דורות אחרונים וכוח המושך את הלב ונעים למראה העין ולשמיעת האוזן.

דורות הראשונים טוענים בחכמתם כי רבה שהיתה כפתחו של היכל לעומת לבן של אחרונים שהיא צרה כסדקי מחט.

ולעומתם ילחשו נציגי דורות האחרונים כי צא וראה כמה נחשלים היו דורות הראשונים שלא היה להם קשר עולמי בין המדינות, מלחמותיהם היו בכלי זין מקומיים כחיצים וקשתות, מזונם היה מהטבע ומלבושיהם מגי הצאן.

ואילו בימים מודרניים אלו הפך העולם לכפר גלובאלי קטן, האומות כולם חוברות למשפחה אחת, נסיעותינו מקצה העולם לקצהו במטוסים הפורחים באויר, כלי הנשק הקטלניים והמסוגלים להחריב תבל ומלואה תחת ידינו, ואין נאה לנו להתחרות עם הראשונים שחסרו כל אלה. היתחרה הענק עם הננס.

ובתבונתו כי רבה הושיב האי"ש לשלחן הנידונים את הדמיון שמצדד בצדקת דורות האחרונים ומשלח מעל פניו את הדורות המיושנים בטענת שווא ומדוחים: לכו נא דורות הקדמונים למנוחתכם אתם וצורר חכמתכם, עדיפים אנו מכס בהיתנו בני דור חכם חרשים צעיר מחוכם.

אכן מאידך שם דברי הדורות הראשונים בפיו של השכל וכה מיליו:

אמנם האחרונים הרבו להשתמש בחכמה למלאות צרכיו של האדם והעשירו את יושבי הארץ בעושר רב אבל לא חתרו למגמתם של דורות הראשונים. שהשקיעו כחתייה לקנות חכמה ולהבין בינה ולא שמו לבם להשתמש בתבונתם להמצא המצאות חדשות בארץ החיים, ואפילו נמנעו מלעשות כן כדי שלא ישתמשו בהם אינשי דלא מעלי לשפיות דמים ולעבודות זרות. ורק על יסודות התפתחות החוכמה אצל הראשונים הצליחו האחרונים להוסיף נסיונות

עד לא מזמן הגזברים הנאמנים למסירתה ולהנחלתה, והם שעל פיהם נחרץ מיתוגה ומקום פרסומה של הישיבה, ועל זה צווח הנביא -מה לך כי עלית לגגות.

ועקב סכומי העתק המושקעים בקניית הבחורים, והתשלומים הניתנים פר-ראש לכל בונה "מגדל עוז" או למצליח לנעול דלת בפני שחורים - נאלצים אותם גזברים נאמנים שמגיד הכתוב שבחן "שלא שנו" ושמורו את פך השמן הטהור שישאר חתום בחותמו של כהן גדול והמשיכו בדרכם לומר: בחור תן עיניך בצניעות התורנית ששמש עטרה לכל צורב שלמד בעבר בישיבותינו, ובעובדת המדות והמוסר שנתקשטו בה וענדוה לרביד הזהב שעל צוארם, להיות מסורבים ונדחים בפני מטפסי ההרים ועולי הגגות.

ורוח הקודש מנהמת כנגדן. (ישעיה כב ד-ה)

על כן אמרתי שעו מני ואומר בבכי, אל תאיצו לנחמני!

כי יום מהומה ומבוסה ומבוכה לה' -בגי חזיון, מקרקר קר -ושוע אל ההר!

ומי יתן שנשוב ונחזה בהבטחתו: ואל זה אביט אל עני ונכה רוח, ורם ה' ושפל יראה. ונלמד מדעת קוננו שהניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני. (סוטה ה.)

ונהיה ראויים להתמנות לגזברים נאמנים שישבו משמים ויפקידו בידינו את מפתחות ההיכל להגביה כבודו כמאמרו: גדול יהיה כבוד הבית האחרון!

נוספים אך רוב התהלה שמורה לפותח הראשון שהגיע לזה מכחות עצמו ומרוחב לבבו וגודל כשרונו. ולא האחרונים שנכנסו לשערים פתוחים ויש מנסינותיהם שהומצאו גם על ידי אנשים רגילים שלא עמלו ללמוד חכמתם במוסדות להשכלה גבוהה.

ובהמשך פרקיו שם האדיר החזו"א את דורות הראשונים והחכמות שהיו שגורות אצלם ובקיאים היו בהם עיי"ש באורך.

ב.

כמעשהו בראשון כך מעשהו בשני. הבנין קטן הקומה על חדריו ותאיו נשמר לדור יבוא במתכוונתו ובמעשיו, וכדי להקים יד ושם הטוב מבנים שלא זכה להם בעל הבית הוחלט ליסד בו ועליו ובסביבתו את המקום הטהור והשמור על טהרת הקדש להעלות ממנו לפני נותן התורה את הבל פיהן של תשב"ר שאין בו חטא, וזה משה האיש הלוי זצ"ל זכה לרומם הבאר שממנה ישקו העדרים את אגלי המים חיים שבאו על נפשות הטף

אוי נא לנו שיחד עם קוננו בשבת זו את חזון ישעיה על בנים גדלתי ורוממתי נוסף לקונן את משאו בפרק כב: משא גיא חזיון על ויגל את מסך יהודה (פסוק ח) - אסלק שכינתי המסוככת עליהם (רש"י ה' ה')

הטהורים לחיותם ולגדלם עדרים עדרים לה' ולתורתו צאן קדשים שהיו לגדיים שמהם צמחו התיישים שכבר דור רביעי שבו הגה. וחוק קבעו בוני הבי היכלא שראשית שמושו של כל ניק יחל בחדר הקטן והמקורי שלא שונה במראהו ובתכולתו בבחינת שכל מה שאומר לך בעל הבית המכה על קודקודו של כל מי שבא בשערי "התשב"ר" ואומר לו גדל - עשה!

וכה נקפו השנים והאי"ש וחזונו מגדלים את ילדי ישראל הנאספים שמה להיותם דורות של יראי השם שתולדותיהם כיוצא בהם והעיר בני ברק צהלה ושמחה, והכל מודים כי מתהלך בתומו צדיק - אשרי תלמידיו ודורותיו אחריו.

והנה פטרוני התלמוד תורה מיפשט פשיטא להו בעיה דזבחים (כד.) והכריעו דכי קדיש הבית קטן המדות לאו רצפה עליונה בלחוד קדיש אלא עד לארעית דתהומא קדיש, ולפיכך לאחר שהוקמו כל הקומות האפשריות לרום רקיעא וקול הצאן עלץ מהם בכל היום ובכל הימים, נתנו עיניהם כדרכם של דורות האחרונים להיות כחולדה זו הדרה בעיקרי הבתים והאזינו כל יושבי חלד לעצת המהנדסים לחפור שיתין עד לתהום ובלבד שלא יזיזו את החרס הכפוי על גבו.

ויהי המה מפנים את תכולת המחילות ויגלו את מקוה הטהרה ובורו והסיקו מזה כי בעל הבית הדגול הקפיד לאכול חוליו בטהרה בהצניעו זאת מהצבור הסובבו. ובהשלימם את כל הניתן לחפור ולהפוך לחללים הושיבו שוב את חכמי הדורות הצעירים והנאורים לדעה מה יעשה בו ולו. וכעדותו של בעל הבית וכתוכחתו באמונה ובטחון דבקו בשטת הדמיון הכופף ראשו בפני העושר והיופי לפני המצאות חדשות וכורת ברית עם העין והולך שלוב זרוע עם ההווה.

ועלתה ובאה ההחלטה שברחוב חזו"א פנת בית הלל יוקם "מרכז חזון איש" הוי אומר שחכמי המצנות ויודעי ה"בינה" לעתים יתפכו את החלל הפנוי למקום בו יוקרנו ויומחשו שנים עברו, בו תעבור הרכבת ו"תרעיד" את מקומות הצופים, וכל החפץ ליהנות מדמיון עיניו ולהפליג במנהרת הזמן מקוסובה ועד לתוככי בית המדרש הצנוע המתנה למנין הותיקין.

ומי האמין כי המקום שהורגל לשמוע ולהאזין לדברי החכמים שבנחת נאמרים, ולקבוע ולהפנים כי החכם שעמלו בתורה בגנ"ת ובספרי היראה והמוסר שלימותו בטוחה וישרותו שמורה (אמונה ובטחון פרק ג' יא) ולהצג רק את תמונתו המאירה של התלמיד חכם בקרני הודה בהגדרת הרמ"א (י"ד סימן רמ"ג ס"ב) שיועד לישא וליתן בתורה ומבין מדעתו ברוב מקומות התלמוד ופרושי ובפסקי הגאונים (פרק ג' כ"ג) יחל לשמוע את קולות הבלע המכריזים לנו נא דורות קדמונים למנוחתכם אתם וצורו חכמתכם כבר אנו חיים בדור חכם חרשים צעיר מחוכם.

מצגותינו חיות וממשיות יותר, והניחו לנו לפתוח את מרכז המבקרים שירבה את עושרנו ויגדיל את הכנסותינו.

ותחת אשר בעבר הצטופפו ילדי ונערי בני - ברק בקרן הרחובות ירושלים - הרב מיימון להסתופף ולחזות ב"שבח" המגיע לעיניים, יטופפו ויגדשו את הכניסות למרכז חזון איש בימי דמפגרי בהו רבנן וביומא דשפמי ולחזות ב"חזיון איש".

אוי נא לנו שיחד עם קוננו בשבת זו את חזון ישעיה על בנים גדלתי ורוממתי נוסף לקונן את משאו בפרק כב: משא גיא חזיון על ויגל את מסך יהודה (פסוק ח) - אסלק שכינתי המסוככת עליהם (רש"י ה' ה').

דבריו הם הם זכרוננו: [ותמונה אינכם רואים זולתי כתב]

יש איש מתאוה להיטיב לזולתו, הפגשו עם רעהו הוא לו לחדות לב - מקבלו בסבר פנים יפות, חרד אולי לא קלע אל המטרה לפי רוח רעהו. יקיר הנפש דנן אינו דורש מנפשו התאפקות יתירה נגד הרגזנות הטבעית כי נפשו כבר מלוטשת ומצוחצחת והוא שובע שמחות וגיל בנעימות נצח. (אמונה ובטחון פרק א' - יא)

זכות העלון השבוע נודבה לזכות הבה"ח אפרים בן נעמה נ"ו לזיווג הגון בקרוב

זכות העלון השבוע נודבה לזכות הבה"ח חיים ישראל בן רבקה נ"ו לזיווג הגון בקרוב